

การศึกษาสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่าน
ช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3*

STUDY OF LITERACY CONDITIONS FOR STUDENTS IN SCHOOLS IN DSN CHANG
DISTRICT UNDER SUPHAN BURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

ณัฐกร พูลินทรพิสุทธิ์¹, บุศรา เชื้อดี² และพัชร เมืองทอง³
Natkotchaporn Pulinthiraput ¹, Busara Chuadee ² and Patcharee Muangsong ³

¹⁻³มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

¹⁻³Western University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: asiriporn1993@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 และเปรียบเทียบสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำนวน 186 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย แบบตารางเลขสุ่ม เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงการทดสอบสมมติฐานด้วย t-test และ F-test (One Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า บุคลากรที่มีขนาดโรงเรียนวิทยฐานะครูผู้สอน และประสบการณ์การสอนที่ต่างกันมีสภาพการดำเนินการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนในอำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้, นักเรียนของโรงเรียนในอำเภอด่านช้าง, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

* Received 11 March 2025; Revised 25 March 2025; Accepted 26 March 2025

Abstract

The purposes of this research were to study the state of literacy promotion, namely primary students of schools in the Dan Chang District under Suphan Buri primary educational service area office 3 and to compare the implementation of literacy promotion for primary school students in the Dan Chang District under Suphan Buri primary educational service area office 3, data obtained from questionnaires were collected, sample group in research 186 people, obtained from simple random sampling using a random number table. Data were collected using questionnaires and analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation, as well as hypothesis testing using t-test and F-test (One Way ANOVA).

The results of the study found that: 1) The overall and each aspect of the reading and writing ability of primary school students in Dan Chang District School under the Office of the Primary Education Area 3, Suphan Buri, is at a high level. And 2) The results of the comparison of the literacy status of primary school students found that personnel with different school sizes, teacher qualifications, and teaching experience had different literacy promotion measures for primary school students in schools in Dan Chang District, under the Office of the Primary Educational Service Area Suphan Buri Area 3.

Keyword: Study of literacy conditions, Students in schools in Dan Chang District, Suphan Buri Primary Educational Service Area Office 3.

บทนำ

ปัญหาการอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้ของเด็กไทยนับวันจะถึงขั้นที่น่าเป็นห่วงมากยิ่งขึ้น ซึ่งต่างคนต่างคิด ต่างคนต่างมอง และวิเคราะห์กันไปต่าง ๆ นานาว่า สาเหตุของปัญหานั้นมีต้นตอมาจากอะไร บางคนก็โทษว่าเกิดจากตัวเด็ก ที่ขาดความสนใจใฝ่เรียนรู้ บางคนก็บอกว่าปัญหานั้นมาจากครูผู้สอนในระดับประถมศึกษาที่สอนไม่เป็น ไม่มีหลักการ ขาดเทคนิควิธีการสอนที่น่าสนใจ เนื่องจากไม่ได้จบตรงวิชาเอกภาษาไทย บางคน ก็บอกว่าครูผู้สอนไม่สนใจงานสอน ปล่อยปละละเลยเด็ก บางคนก็บอกว่าโรงเรียนไม่มีระบบรองรับที่จะช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านออกเขียนได้โดยเฉพาะ บางคนก็บอกว่าหนังสือเรียนและสื่อการเรียนรู้ภาษาไทยที่ยังไม่ดีเท่าที่ควร บางคนก็บอกว่าพ่อแม่ผู้ปกครองไม่มีเวลาใส่ใจดูแลบุตรหลานให้อ่านหนังสือหรือทำการบ้าน ซึ่งเหตุผลต่าง ๆ เหล่านี้เป็นการมองต่างมุมและคิดต่างมิติ ตาม

ประสบการณ์ของแต่ละคน แต่สิ่งที่ไม่อาจปฏิเสธได้ นั่นคือ การอ่านหนังสือไม่ออกและเขียนไม่ได้ของนักเรียนนั้นถือเป็นปัญหาสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงวิกฤติคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันยังมีนักเรียนที่มีปัญหาอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้อยู่อีกเป็นจำนวนมาก เชื่อว่าทุกท่านคงเห็นพ้องต้องกันว่า การอ่านออกเขียนได้นั้นถือว่าเป็นพื้นฐานและหัวใจสำคัญในการเรียนรู้ในทุกๆ วิชา ซึ่งหากเด็กคนใดอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ย่อมเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาตนเอง และส่งผลถึงการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ ตามไปด้วย สิ่งที่ต้องคิดและลงมือทำอย่างเร่งด่วนก็คือ ทำอย่างไรที่จะให้เด็กทุกคนที่อยู่ในระบบการศึกษาสามารถอ่านออกเขียนได้ มีความเข้าใจในสิ่งที่อ่านและเขียน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน เมื่อช่วงที่ผ่านมาเราได้เห็นกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบาย “ปลดปล่อยนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้” ที่กำหนดจุดมุ่งหมายสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของชาติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถคิด วิเคราะห์ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 อย่างไรก็ตาม ในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายได้นั้น ในเบื้องต้นจะต้องให้ความสำคัญกับ “การอ่านออกเขียนได้” เพราะถือว่าเป็นหัวใจสำคัญต่อการพัฒนาตนเองและนำไปสู่การเรียนรู้ในรูปธรรม (ชนัญญา สุขอินทร์, 2564)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริม สนับสนุน เร่งรัด และพัฒนาการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วน ได้ดำเนินการโดยเน้นคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยกำหนดเป้าหมายให้นักเรียนทุกระดับชั้นอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่องและสื่อสารได้ เพื่อเป็นการวางรากฐานสำคัญในการเรียนรู้ในระดับขั้นที่สูงขึ้น ทั้งนี้ ด้วยนโยบายสำคัญโดยกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของนักเรียนตั้งแต่วัย เริ่มเรียน นั่นคือ “เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่อจบ ป.1 ต้องอ่านออกเขียนได้ และมีมาตรการประเมินผลที่ชัดเจน เห็นว่าวิธีการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยที่ประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องปรับโครงสร้างการบริหารจัดการเสียใหม่ ตั้งแต่สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน จัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนสนใจใฝ่เรียนรู้ รวมถึงการใช้สื่อนวัตกรรม และวิธีจัดการเรียนการสอนของครู โดยผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ของทุกสังกัด โดยภาพรวมของการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนนั้นสูงถึงกว่าร้อยละ 70 ซึ่งถือเป็นเรื่องที่น่าพอใจ แต่อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีนักเรียนอีกกว่าร้อยละ 30 ที่ยังคงมีปัญหาด้านการอ่านเขียน (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556)

ดังนั้น เพื่อให้เกิดการส่งเสริมการอ่านอย่างได้ผล สามารถสรุปออกมาเป็นภาพรวมได้ดังนี้ 1) จัดให้ภายในห้องเรียนมีการตกแต่งด้วยสื่อส่งเสริมการอ่านต่าง ๆ 2) จัดมุมหนังสือไว้ในห้องและจัดให้มีหนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์น่าสนใจ เพียงพอกับจำนวนนักเรียน รวมถึงมีอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งเสริมการอ่าน และสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ 3) สร้างวัฒนธรรมการอ่านในโรงเรียน

โดยทำให้นักเรียนรู้สึกอยากอ่าน มีความน่าสนใจและเป็นส่วนหนึ่งในชีวิต จะเป็นตัวอย่างที่ช่วยสร้างบรรยากาศนี้ได้ 4) สอนหลักการเบื้องต้นในการอ่านให้นักเรียน เพราะก่อนที่เด็กจะอ่านได้นั้น จำเป็นจะต้องรู้หลักการของการอ่านในภาษานั้น ๆ ก่อน โดยก่อนที่นักเรียนจะสามารถอ่านก็ต้องรู้จักหลักการผสมคำ เพื่อให้เกิดคำศัพท์ต่าง ๆ ซึ่งถ้าเด็กเข้าใจหลักการอ่านในภาษานั้น ๆ แล้ว ก็จะทำให้เด็กสามารถอ่านได้อย่างถูกต้องและเข้าใจมากขึ้น 5) จัดสรรเวลาให้นักเรียนสำหรับการอ่านอย่างอิสระ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้หาหนังสือที่ตัวเองชอบมานั่งอ่านโดยเสรี 6) ส่งเสริมการอ่านออกเสียง การอ่านออกเสียงไม่เพียงแต่สร้างให้ครูเป็นตัวอย่างด้านการอ่านที่ดีให้นักเรียน แต่ยังทำให้นักเรียนมีคลังคำศัพท์ในตัวเองมากขึ้นอีกด้วย 7) กระตุ้นให้นักเรียนอ่านอย่างหลากหลาย นักเรียนมักจะเลือกอ่านตามแนวของเรื่องหรือผู้เขียนที่ชอบ แต่เราก็ควรกระตุ้นให้นักเรียนอ่านนอกเหนือจากแนวที่พวกเขาชอบด้วย 8) ใช้เกมในการส่งเสริมการอ่าน จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนุกและมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน 9) กระตุ้นให้นักเรียนอ่านอย่างกว้างขวาง ควรกระตุ้นให้นักเรียนอ่านนอกแนวที่พวกเขาต้องการ เพื่อให้พวกเขามีคลังคำศัพท์และความรู้พื้นฐานที่กว้างขวางมากขึ้น 10) ใช้ประโยชน์จากโซเชียลเน็ตเวิร์คในการสร้างลิสต์และรีวิวหนังสือสำหรับความสนใจของนักเรียนในโรงเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนวิจารณ์หนังสือสั้น ๆ และไฮไลท์หนังสือที่เพิ่งอ่าน โดยมีการเพิ่มเติมหนังสือที่น่าสนใจอยู่เสมอ และ 11) ตั้งชมรมหนังสือสำหรับนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน โดยทำให้การอ่านเกิดขึ้นตามธรรมชาติ

จากสาเหตุที่กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา หรือปรับปรุงโครงการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้แก่นักเรียน และพัฒนาการอ่านของนักเรียน อันนำไปสู่การพัฒนาการอ่านให้ถึงระดับการอ่านเป็น และมีนิสัยรักการอ่านอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรทางการศึกษาที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 แตกต่างกัน

2. บุคลากรทางการศึกษาที่มีวิทยฐานะครูผู้สอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เขต 1 แตกต่างกัน

3. บุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำนวนทั้งสิ้น 355 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3, 2563)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำนวนทั้งสิ้น 355 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จำนวน 186 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ของโรงเรียนในอำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ขนาดโรงเรียน วิทยฐานะครูและประสบการณ์สอน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed end) มีคำตอบหลายตัวเลือก (Multiple choice) และสามารถเลือกตอบได้เพียงข้อเดียว

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ของโรงเรียนในอำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายและกลยุทธ์การส่งเสริมการอ่าน ด้านการพัฒนาบุคลากรเพื่อการส่งเสริมการอ่าน ด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการอ่าน ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ด้านการกำกับติดตามและประเมินผลการส่งเสริมการอ่าน โดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.42 - 0.77 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารโครงการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 จัดทำหนังสือขอความร่วมมือจากบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในอำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการกรอกข้อมูล อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 จัดทำรหัสแบบสอบถาม พร้อมแบบบันทึกการส่งมอบแบบสอบถาม หลังจากทำหนังสือถึงบุคลากรที่เกี่ยวข้องไปแล้ว 2 สัปดาห์

3.3 ผู้ศึกษาวิจัยดำเนินการในการจัดทำแบบสอบถามออนไลน์ เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด จำนวน 186 คน โดยส่งลิงค์แบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างผ่านไลน์กลุ่ม

3.4 ตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม และให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

3.5 หลังจากนั้นนำข้อมูลของแบบสอบถามแต่ละชุดไปลงรหัสเพื่อคำนวณหาค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยโปรแกรมสำเร็จรูป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ One-Way ANOVA

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการดำเนินการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

สภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน ระดับประถมศึกษา	$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. ด้านนโยบายและกลยุทธ์การส่งเสริมการอ่าน	4.17	0.58	มาก	1
2. ด้านการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการอ่าน	4.15	0.52	มาก	2
3. ด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมการอ่าน	4.15	0.52	มาก	2
4. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	4.08	0.48	มาก	3
5. ด้านการกำกับ ติดตามและประเมินผล การส่งเสริมการอ่าน	4.05	0.38	มาก	4
เฉลี่ย	4.12	0.37	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการดำเนินการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้แก่นักเรียนของโรงเรียนในอำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$, $S.D = 0.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายและกลยุทธ์การส่งเสริมการอ่าน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.17$, $S.D = 0.58$) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการอ่าน และด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการอ่าน ($\bar{X}=4.15$, $S.D = 0.52$) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ($\bar{X}=4.08$, $S.D = 0.48$) และด้านการกำกับ ติดตามและประเมินผลการส่งเสริมการอ่าน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=4.05$, $S.D = 0.38$) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนในอำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้างสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

สภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน ระดับประถมศึกษา	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านนโยบายและกลยุทธ์การส่งเสริมการอ่าน	4.16	0.56	4.18	0.61	-0.194	0.846
2. ด้านการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการอ่าน	4.16	0.44	4.13	0.61	0.430	0.667
3. ด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการอ่าน	4.15	0.48	4.14	0.56	0.171	0.865
4. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	4.10	0.43	4.06	0.54	0.571	0.569
5. ด้านการกำกับ ติดตามและประเมินผลการส่งเสริมการอ่าน	4.08	0.35	4.03	0.42	0.903	0.367
รวม	4.13	0.32	4.11	0.42	0.447	0.655

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 1 : บุคลากรทางการศึกษาที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 แตกต่างกัน พบว่า บุคลากรที่มีขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สุพรรณบุรี เขต 3 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($Sig.=0.655$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บุคลากรที่มีขนาดโรงเรียนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

สมมติฐานที่ 2 : บุคลากรทางการศึกษาที่มีวิทยฐานะครูต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 แตกต่างกัน พบว่า บุคลากรที่มีวิทยฐานะครูที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($Sig.=0.412$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรที่มีวิทยฐานะครูที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

สมมติฐานที่ 3 : บุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 แตกต่างกัน พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์สอนที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($Sig.=0.301$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์สอนที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 แตกต่างกันในการกำกับ ติดตามและประเมินผลการส่งเสริมการอ่าน ($Sig.=0.301$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เห็นว่าทางโรงเรียนได้มีการดำเนินการส่งเสริมการอ่านเป็นอย่างดี โดยโรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์ของแผนกลยุทธ์ เป้าประสงค์ของนโยบาย พันธกิจของนโยบาย และกำหนดแนวทาง หลักการหรือวิธีการปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การส่งเสริมการอ่าน โดยมีการสนับสนุนการนำเทคโนโลยี/เทคนิค/วิทยาการสมัยใหม่เพื่อให้ความรู้ ส่งเสริมและพัฒนาห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ จัดสรรทรัพยากร

สารสนเทศ สื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัย เพื่อส่งเสริมการอ่าน มีการเปลี่ยนแปลงแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เพื่อการส่งเสริมการอ่าน จัดระบบอินเทอร์เน็ตบริการอย่างทั่วถึงและเอื้อต่อการส่งเสริมการอ่านและโรงเรียนจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยเพื่อการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการอ่าน รวมถึงมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ให้นักเรียนใช้ทักษะการอ่าน จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ใช้เสียงเป็นสื่อกลางอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการอ่านแก่นักเรียน ครู และบุคลากร โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านภายนอกโรงเรียน เช่น กิจกรรม ทักษะศึกษา บูรณาการการจัดกิจกรรมรักการอ่านไว้ในกระบวนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ที่ส่งเสริมทักษะการคิดและวิเคราะห์ เช่น การประกวดโครงงาน และโรงเรียนช่วยเหลือ แนะนำให้คำปรึกษา และช่วยแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราวรรณ อายัน (2556) ทำการศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี พบว่า โรงเรียนมีวิธีการดำเนินงานส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยโรงเรียนมีนโยบายในการจัดกิจกรรมการอ่านที่ชัดเจน วิสัยทัศน์ส่งเสริมการอ่านถึงผู้เรียนที่ยั่งยืน ผู้บริหารกำหนดนโยบายชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของพิสมัย ดวงพิมาย (2560) ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า การส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ ด้านนโยบายและกลยุทธ์การส่งเสริมการอ่าน ด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการอ่าน ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ด้านการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการส่งเสริมการอ่าน และด้านการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการอ่าน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุธัมมา เพ็ชรเจริญ (2555) ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โรงเรียนบางบ่อวิทยาคม พบว่า ผลการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของบัวคำ ประดิษฐ์จา (2557) ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โรงเรียนสมเด็จพระพิทยาคม จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ผลการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โรงเรียนสมเด็จพระพิทยาคมจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมและรายด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ ภิรมย์นาค (2559) ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูหัวหน้าบรรณารักษ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. การเปรียบเทียบสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

จำแนกตามลักษณะของบุคคล จากการศึกษาพบว่า บุคลากรทางการศึกษาที่มีขนาดโรงเรียน วิทยฐานะครูผู้สอน และประสบการณ์สอนที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรที่ประจำการ อยู่โรงเรียนที่มีขนาดเล็กและขนาดกลาง แม้มีวิทยฐานะที่ต่างกัน และมีประสบการณ์สอนที่ ต่างกัน ต่างให้ความสำคัญและมีความเห็นต่อสภาพการดำเนินการอ่านออกเขียนได้แก่นักเรียน ที่ไม่ต่างกัน โดยมีความคิดเห็นต่อสภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาใน โรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิสมัย ดวงพิมาย (2560) ศึกษาเรื่อง การส่งเสริม การอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ผลการ เปรียบเทียบการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ต่างกันมีการส่งเสริมการอ่านที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ งานวิจัยของกันตินันท์ การะพัตร (2563) ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานตาม โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ของโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของวาริน เชิญกลาง (2557) ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมนิสัย รักการอ่านในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี พบว่า การเปรียบเทียบการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านใน สถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานให้ระดับการปฏิบัติการส่งเสริม นิสัยรักการอ่านในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาส เทว (2558) ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างนิสัยรักการอ่าน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่า การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาพบว่า สภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 อยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านการกำกับ ติดตามและประเมินผลการส่งเสริมการอ่าน มีค่าเฉลี่ย

ต่ำสุด ดังนั้น เพื่อการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มากยิ่งขึ้น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการควบคุม ดูแล การดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยโรงเรียนทำการตรวจสอบการดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทั้งก่อน ระหว่างดำเนินงาน และหลังเสร็จสิ้นการดำเนินงาน ประเมินผล กิจกรรมทุกกิจกรรม โดยมีการนำเสนอผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. จากการศึกษาพบว่า สภาพการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนพื้นที่อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 อยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านนโยบายและกลยุทธ์การส่งเสริมการอ่าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น เพื่อการส่งเสริม การอ่านออกเขียนได้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการกำหนดวิสัยทัศน์ของแผนกลยุทธ์ เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมการอ่าน รวมถึง การกำหนดเป้าประสงค์ของนโยบาย และกำหนดพันธกิจของนโยบาย เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมการอ่าน และให้ความสำคัญกับการกำหนดแนวทาง หลักการหรือวิธีการปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การส่งเสริมการอ่าน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเพื่อนำผลมาเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการส่งเสริมการอ่าน การนำผลพัฒนาการส่งเสริมในโรงเรียนได้ในทุกระดับ

2. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียน เช่น ปัจจัยด้านงบประมาณ ความพร้อมของเทคโนโลยี และความพร้อมของบุคลากร เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริม การอ่านของโรงเรียนและนำผลการศึกษาใช้ในการปรับปรุงแผนการดำเนินงาน

เอกสารอ้างอิง

- กันตินันท์ การะพัตร (2563). สภาพ และปัญหาการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชา การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- กัลยา วานิชปัญญา. (2550). สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิราวรรณ อายน. (2555). การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- จุฑามาส เทว. (2558). บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างนิสัยรักการอ่านของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

- การศึกษา ประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 1. การค้นคว้าอิสระครูศาสตรมหาบัณฑิต.
กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- บัวคำ ประดิษฐ์จา (2557). การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โรงเรียนสมเด็จพระพิทยาคม จังหวัดกาฬสินธุ์. ใน วิทยานิพนธ์ครูศาสตรมหาบัณฑิต. กาฬสินธุ์: มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- พิสมัย ดวงพิมาย (2560). การส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วรารณ ภิรมย์นาค (2559). การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครูศาสตรมหาบัณฑิต. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วาริน เชิญกลาง (2557). การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ครูศาสตรมหาบัณฑิต. ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สุธัฒมา เพ็ชรเจริญ (2555). การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โรงเรียนบางบ่อ วิทยาคม. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607 – 610.